

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL

intef

INSTITUTO NACIONAL DE
TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE
FORMACIÓN DEL PROFESORADO

MINISTERIO
DE POLÍTICA TERRITORIAL
Y FUNCIÓN PÚBLICA

Guia didàctica

GOVERN OBERT

Educació Primària

Per què fem aquesta guia?	3
Qui fa aquesta Guia?	3
QUADERN DEL PROFESSOR.....	4
Sessió 1: Treballant la transparència	5
L'excursió de l'Almudena.....	5
Què n'hem après?.....	6
Activitats per a la transparència	7
Lletres per a la transparència	7
Joc: La fila de la responsabilitat	8
Sessió 2: Treballant la participació.....	10
L'Almudena i els seus amics milloren els parcs.....	10
Què n'hem après?.....	11
Activitats per a la participació.....	12
Frases per a la participació	12
Les meves necessitats, són les de tothom?	13
Fem teatre per a la participació.....	14
El mural de la participació	14
Sessió 3: Treballant la col·laboració	15
L'Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit	15
Què n'hem après?.....	16
Activitats per a la col·laboració	17
Juguem a l'aula: Tots som imprescindibles.....	17
El joc dels enigmes.....	17
Marxem d'excursió	18
Resum.....	18
Rúbrica d'avaluació.....	18
QUADERN DE L'ALUMNE.....	19
L'excursió de l'Almudena.....	20
Què n'hem après?.....	21
Lletres per a la transparència	21
L'Almudena i els seus amics milloren els parcs	22
Què n'hem après?.....	23
Frases per a la participació	24
L'Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit.....	25
Què n'hem après?.....	26
Resum.....	26

PER QUÈ FEM AQUESTA GUIA?

Els governs i les administracions públiques evolucionen al mateix temps que les societats i volen ser transparents, accessibles per a la ciutadania i sensibles a les nostres demandes. Això vol dir que s'encaminen cap el que anomenem **Govern Obert**.

Aquesta guia neix com una eina del **III Pla d'Espanya** de l'**Aliança per al Govern Obert**. Aquest document pretén involucrar els nens i les nenes que cursen Educació Primària en els valors de la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració** amb els afers públics.

A través de tres històries basades en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, volem que l'alumnat del segon cicle d'Educació Primària s'impregni dels valors del **Govern Obert**. Es pretén contribuir a la construcció d'una societat més oberta, responsable i exigent amb els responsables públics.

Per dur-ho terme ens acostarem a tres històries involucren l'**Almudena**, una alumna de 5é de primària d'un col·legi d'una ciutat mitjana del nostre país. Ella ens acompanyarà per conèixer els valors que s'emmarquen en el que anomenem **Govern Obert**.

Data de tancament de l'elaboració: maig 2018

QUI FA AQUESTA GUIA?

J. Ignacio Criado. És professor al Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals, Universitat Autònoma de Madrid, i *research fellow* del Center for Technology in Government, State University of New York (SUNY at Albany). Cofundador de NovaGob i director general del

seu NovaGob.Lab, Laboratori de Govern per a la Innovació Pública. Assessora, investiga i ensenya sobre Govern Obert, administració digital, innovació pública, xarxes socials i administracions públiques, interoperabilitat i col·laboració interorganitzativa. Disposa de nombroses publicacions sobre Administració i Gestió Pública. És responsable d'assignatures sobre Innovació Pública, Govern Obert i Administració Digital, entre d'altres, en el Màster en Alta Direcció Pública de l'Institut Ortega i Gasset, el Màster de Direcció Pública de l'Institut Nacional d'Administració Pública, del Màster en Gestió Pública de la Universitat de Granada o el Màster en Democràcia i Govern de la Universitat Autònoma de Madrid.

 [@jicriado](#)

Vicente Pastor. És personal d'investigació al Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Madrid. Investigador a NovaGob.Lab, Laboratori de Govern per a la Innovació Pública. Llicenciat en Ciències Polítiques i de

l'Administració per la Universitat de València. Màster en Democràcia i Govern per la Universitat Autònoma de Madrid. Diplomant en Direcció i Anàlisi Política per la Universitat de València.

 [@vipaspa](#)

CONEIX ELS VALORS DEL GOVERN OBERT AMB L'ALMUDENA I LA SEVA CLASSE

Guia didàctica per a
Educació Primària

- Quadern del professor -

SESSIÓ 1: TREBALLANT LA TRANSPARÈNCIA

La **transparència als governs i a les administracions públiques** consisteix en l'obertura de tots els afers relacionats amb el Govern i l'Administració Pública perquè la ciutadania pugui accedir a informació –en format reutilitzable– i se'n faciliti, d'aquesta manera, l'apropament. La transparència retorna a la ciutadania part del poder que aquesta diposita en l'Administració Pública i el Govern amb la finalitat d'ampliar les vies de participació i de col·laboració.

En la història "L'excursió de l'Almudena" es pretén que l'alumnat dugui a terme una aproximació als conceptes de transparència i d'innovació a través de la resolució del problema que es planteja als seus companys i a ella, el qual deriva de la manca d'informació.

Per què les administracions públiques i els governs han de ser transparents? Si la transparència s'hi aplica correctament, s'hi perceben una sèrie de valors associats –honradesa, confiança, lleialtat, etc.– que resulten positius tant per al sector públic com per a la societat en general. D'aquesta manera, els governs i les administracions públiques ens resultaran autoritats més properes, ens hi identificarem millor. Aquest és el principal objectiu que es vol transmetre amb la història sobre l'excursió de l'Almudena i el seu aprenentatge.

Quan la informació esdevé transparent, els governs i les administracions públiques estan davant una situació d'escrutini molt més greu que si ho no fos i, per aquest motiu s'incrementa, la legitimitat de les decisions i de les polítiques públiques que implementen. L'aplicació de la transparència comporta una reducció de les situacions de conflictes d'interessos, i les conseqüències derivades quedaran reduïdes a una mínima expressió.

En definitiva, les administracions públiques i els governs faciliten a la ciutadania l'exercici de rendició de comptes millor a través dels processos d'obertura de la informació del sector públic i dels processos governamentals.

L'excursió de l'Almudena

L'Almudena té 10 anys i és alumna del Col·legi d'Educació Infantil i Primària Velázquez, en una ciutat de grandària mitjana situada a la costa espanyola. És una alumna molt treballadora i té una bona relació amb la resta de la classe.

Un dia, poc després de tornar de les vacances de Nadal, i després d'una època de pluges i molt de fred, l'Almudena va començar a sentir-se malament.

- No em trobo bé, profe – va dir a l'Adolfo, el professor.

- Vine a trucar al teu pare perquè et dugui al metge i que et faci una revisió. Sembla que tens un bon constipat – li va contestar.

L'Adolfo va trucar al seu pare per telèfon i li va dir la seva filla semblava tenir febre. Als pocs minuts, en Daniel, el pare de l'Almudena, ja estava al col·legi per recollir la seva filla.

- Ja he demanat cita al metge, així que anem cap allà.

Quan van arribar al centre de salut, el metge li va dir a l'Almudena que tenia un gran refredat, amb febre elevada, així que no podria anar al col·legi durant tota la setmana.

- Em perdré totes les activitats de la setmana cultural – va lamentar-se l'Almudena.

- No t'amoïnis, filla, ja te n'informaran.

Mentre l'Almudena estava malalta a casa, al col·legi s'encarregaven de preparar les activitats de la setmana cultural: jornades de convivència amb avis i àvies, concerts de música, exposicions fotogràfiques... i moltes activitats més.

El professor va dir a classe que el dilluns vinent anirien d'excursió a la capital de la seva comunitat autònoma per visitar el Palau de Govern, el Parlament Autònic i la Delegació del Govern d'Espanya, i que haurien de portar-hi una autorització signada pels pares. Tots es van sorprendre i s'alegraren per l'excursió imprevista.

Va arribar el dilluns, el dia de l'excursió, i el pare de l'Almudena, com tots els dies, la va dur al col·legi. L'Almudena anava amb la motxilla, els llibres i l'esmorzar per reprendre les classes. Quan van arribar al col·legi, l'Almudena i el seu pare van veure molt de moviment, però no van sospitar res, així que s'hi van acomiadar.

- Bon dia, Almudena. Quina alegria veure't de nou i que ja estiguis millor.

- Bon dia, profe. Per què hi ha tant de moviment al col·legi avui? – va preguntar mentre veia com els seus companys i les seves companyes pujaven a un autobús –.

- Marxem d'excursió a la capital. Tens l'autorització dels teus pares?

- Quina excursió? Jo no en sabia res! – va comentar l'Almudena, tota sorpresa –.

- Em sap greu, Almudena. Pensava que ho sabies. Marxem d'excursió i no pots venir si no tens l'autorització dels teus pares.

L'Ivan, un company de l'Almudena, va escoltar la conversació i, quan va pujar a l'autobús, ho va contar a la resta. Als pocs minuts, van baixar-ne tots per parlar amb l'Adolfo.

- No volem anar a l'excursió si no hi ve també l'Almudena – va dir l'Ivan a l'Adolfo-. Volem que l'Almudena hi vingui amb nosaltres. Per què no truques al seu pare perquè li signi l'autorització ara?

- M'alegro que em diguis això, Ivan. Teniu raó. El col·legi hauria d'haver publicat la informació sobre l'excursió a la pàgina web amb temps suficient. Està molt bé solidaritzar-se amb l'Almudena. Ara trucaré al seu pare per telèfon.

Als pocs minuts, el pare de l'Almudena tornava al col·legi per signar l'autorització i l'autobús ja començava el camí rumb a la capital.

Una vegada estaven tots a l'autobús, el professor va demanar el micròfon i va dirigir-se a tot l'alumnat.

- Això que heu fet avui és molt important. Heu ajudat la vostra companya Almudena en una situació complicada, en la que podríem haver marxat d'excursió sense ella. Heu d'estar-ne orgullosos perquè, gràcies a la vostra acció, a partir d'ara el col·legi publicarà sempre tota la informació a la pàgina web i, a més, s'enviarà un correu electrònic a les famílies.

Una vegada van arribar a la destinació, l'Almudena i els companys i les companyes van conèixer com era el Palau de Govern, com funcionava el Parlament Autònom i quines funcions tenia la Delegació del Govern, les quals no coneixien fins a aquell moment.

L'Almudena i la classe havien sigut els responsables de les noves mesures de transparència que implementarà el col·legi en el futur. Eren els artífexs que el col·legi Velázquez comencés a avançar pel camí del Govern Obert, amb la transparència com a primera mesura.

Què n'hem après?

En la història de l'excursió de l'Almudena hem après que:

- Estem desenvolupant una societat xarxa a nivell mundial, sobretot gràcies l'ús de les xarxes socials i les tecnologies de la web 2.0. L'Administració Pública, en aquest cas representada al col·legi Velázquez, té l'obligació de **proporcionar-nos informació** sobre la seva activitat. En cas que la informació no sigui pública, podem ser nosaltres mateixos els qui preguntem.
- La **transparència és un valor fonamental** per al bon funcionament de qualsevol col·legi, així com de qualsevol institució pública i dels sistemes democràtics.
- El nou **sistema d'informació** per a pares i mares a través d'Internet és un aliat de la transparència. Com més s'hi innovi, més transparents seran les institucions.

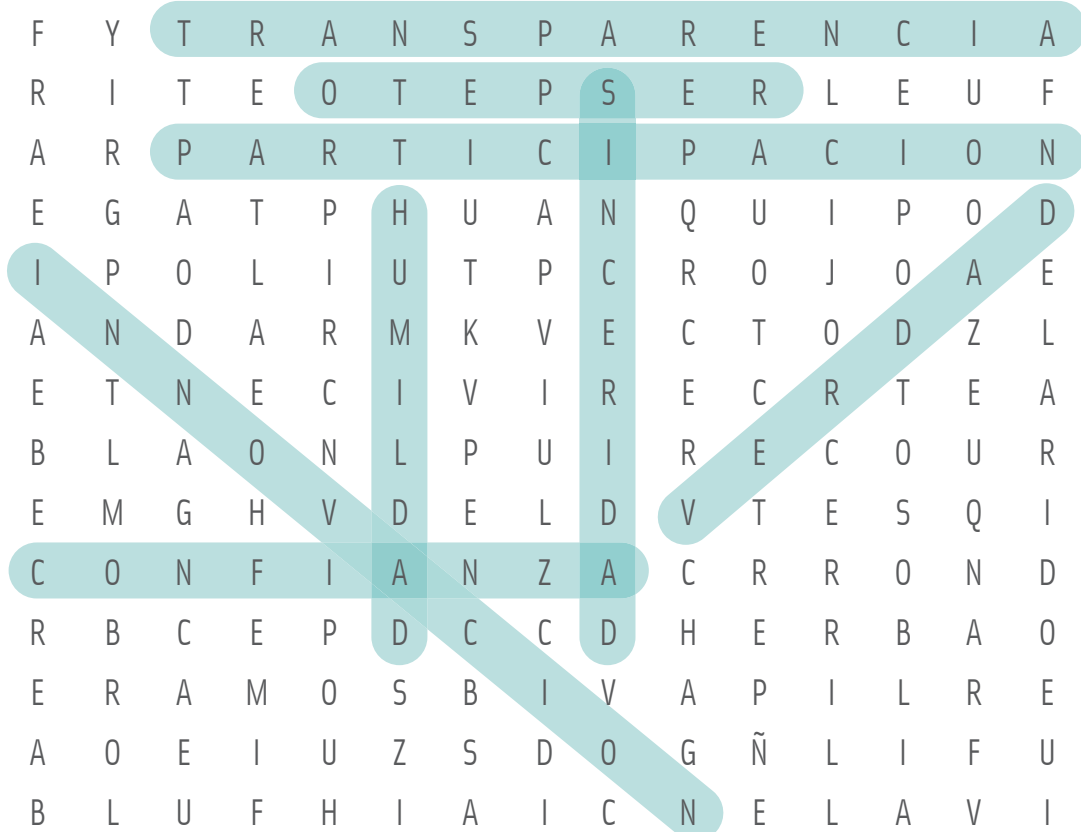
Lletres per a la transparència

Et presentem aquesta sopa de lletres sobre la transparència. Hi hauràs que cercar les paraules següents, que estan associades als valors de la transparència.

RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT- CONFIANÇA
INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

F	Y	T	R	A	N	S	P	A	R	E	N	C	I	A
R	I	T	E	O	T	E	P	S	E	R	L	E	U	F
A	R	P	A	R	T	I	C	I	P	A	C	I	O	N
E	G	A	T	P	H	U	A	N	Q	U	I	P	O	D
I	P	O	L	I	U	T	P	C	R	O	J	O	A	E
A	N	D	A	R	M	K	V	E	C	T	O	D	Z	L
E	T	N	E	C	I	V	I	R	E	C	R	T	E	A
B	L	A	O	N	L	P	U	I	R	E	C	O	U	R
E	M	G	H	V	D	E	L	D	V	T	E	S	Q	I
C	O	N	F	I	A	N	Z	A	C	R	R	O	N	D
R	B	C	E	P	D	C	C	D	H	E	R	B	A	O
E	R	A	M	O	S	B	I	V	A	P	I	L	R	E
A	O	E	I	U	Z	S	D	O	G	Ñ	L	I	F	U
B	L	U	F	H	I	A	I	C	N	E	L	A	V	I

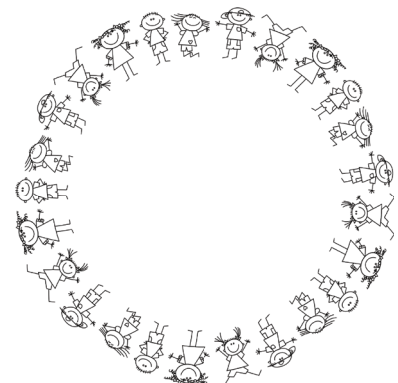
RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT- CONFIANÇA
INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

Joc: La fila de la responsabilitat

L'objectiu principal d'aquesta activitat és fer comprendre que totes les accions que prenem afecten a la resta de la ciutadania, és a dir, a qualsevol decisió, per petita que sigui, pot tenir efectes sobre els altres.

Desenvolupament de l'activitat: per fer aquest joc els nens i les nenes hauran de posar-se en fila agafant de la cintura al company o a la companya que tenen davant, excepte qui estigui en el primer lloc de la fila. Seguidament, el professor o la professora indicarà els moviments que han de fer, sense separar-se'n de la resta.

Exemples d'activitats

- Caminar, caminar cap als costats, caminar cap arrere, etc.
- Canviar el sentit de la marxa quan soni una palmada o quan pari la música.
- Fer bots: dos cap avant, un cap enrere, etc.
- Dir una paraula i que el company o la companya següent la repeteixi afegint-ne una altra fins que arribi a la fi de la fila.

Una vegada acabat el joc, s'aconsella que tot el grup sigui en cercle i que s'hi tractin diverses qüestions, com ara:

- Ha sigut difícil complir allò que s'hi demanava? Per què?
- Què resulta més complex, fer els exercicis en solitari o en grup? Per què?
- Discussió sobre el fet que els moviments de la resta del grup, especialment de qui estava més prop, condicionava els meus.
- Comprensió de la complexitat de la informació quan no es transmet correctament.

SESSIÓ 2: TREBALLANT LA PARTICIPACIÓ

La **participació** ciutadana es defineix com el procés a través del qual es desenvolupen les activitats amb les quals la ciutadania assoleix una major implicació en el disseny, la gestió i la implantació de les polítiques públiques, amb una actitud centrada a ser-ne part, ampliant drets i generant obligacions sobre el bé comú. D'una banda, la participació és un **procés** cooperatiu, inclusiu, transversal, continu, escalable, planificat, transformador, coherent, distribuït y que atorga poder. La participació ciutadana també és una **actitud**, que implica autonomia, llibertat, responsabilitat, que requereix una escolta empàtica, respecte, confiança, compromís i civisme. La participació ciutadana és també un **dret** que es materialitza quan participem i som una part activa en les decisions públiques que ens afecten, així com una obligació ciutadana orientada al bé comú.

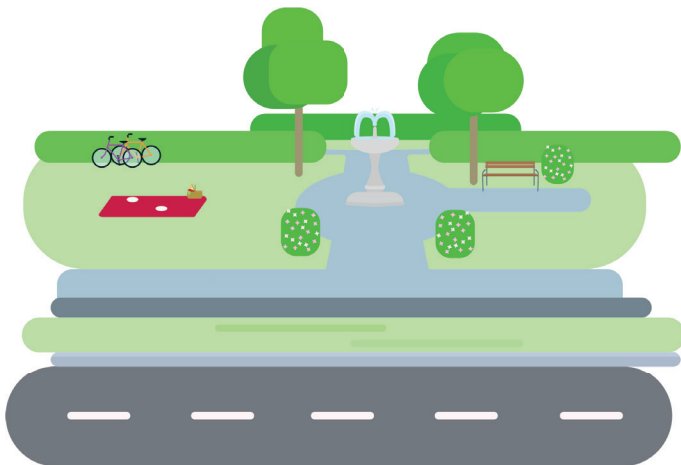
En la segona història, "L'Almudena i els seus amics milloren els parcs", la nostra protagonista trasllada la idea de la participació ciutadana com un procés, com una actitud i com un dret.

Així mateix, s'hi destaquen els diversos reptes i desafiaments que pot plantejar la participació. Reptes i desafiaments que poden constituir oportunitats si les administracions públiques i els governs saben afrontar-los adequadament. Òbviament, cal tenir en compte la tipologia i l'organització de cada administració pública.

La participació ha d'impregnar completament l'actuació de les administracions públiques i els governs en els diversos àmbits i en àrees d'activitat diferents. És a dir, no ha de ser un element extern que s'introdueixi en l'àmbit públic, sinó que ha de ser quelcom transversal, aplicable a qualsevol programa o iniciativa que sorgeixi en l'Administració Pública.

L'Almudena i els seus amics milloren els parcs

L'Almudena es dirigeix al col·legi, pensativa. Mentre va en l'autobús al col·legi, es fixa constantment en els parcs i els jardins de la ciutat on viu. S'adona que tots els parcs són espaiosos i tenen molta vegetació i zones en les quals es pot descansar, però solament hi ha un parc que disposa d'una bona zona de joc per als nens i les nenes.

Quan l'autobús arriba al col·legi, mentre esperen a entrar a classe, l'Ivan i la Maria xarren, i apareix el tema de conversació entre els seus amics i les seves amigues:

- *Ahir vaig estar al parc de l'Oest amb el meu gosset Chopin. Les zones de joc hi estaven tancades per reparacions.* - Va dir l'Ivan mentre posava cara de resignació.

- *El parc del meu barri tampoc té una bona zona de jocs. La major part dels gronxadors estan fets malbé i no em deixen jugar-hi.* - Va exclamar la Maria, mentre treia de la motxilla els llibres per a la classe que començava.

- *Tinc una idea!* - va exclamar l'Almudena-. *He vist en el tauler d'anuncis del col·legi que l'Ajuntament té previst crear un Consell de la Infància.*

- *Un què?* - va preguntar l'Ivan amb cara d'incredulitat.

- *Un Consell de la Infància. La meva mare m'ha explicat que és un grup de nens i de nenes que ens poden representar i demanar a les autoritats de l'Ajuntament que resolguin els nostres problemes.*

- *Deu n'hi do, Almudena! Ho saps tot!* - va dir la Maria entre rialles.

- *No, és que sóc una preguntaire, va bromejar l'Almudena. Seria el lloc perfecte per comentar les necessitats que tenen els parcs de la ciutat i els problemes que tenim per poder jugar-hi. Cal millorar-los tots i ampliar-ne les zones de joc.*

- *Llavors, perquè no ens presentem al Consell de la Infància i ho solucionem?* - va dir l'Ivan totalment convençut.

L'Almudena va demanar permís al professor per parlar a classe sobre aquesta idea. Va comentar a la resta de la classe les necessitats que tenien els parcs i els jardins municipals i la possibilitat que tenien de participar en el Consell de la Infància Municipal. Tots van estar d'acord a millorar les zones de joc.

- *Qui vol presentar-s'hi voluntari?* - Va preguntar el professor. *Pel nombre d'estudiants que sou, podeu tenir-ne dos representants.*

- *A mi m'agradaria presentar-m'hi, algú més s'hi anima?* - va preguntar l'Almudena.

- *Jo també vull* - va dir l'Ivan.

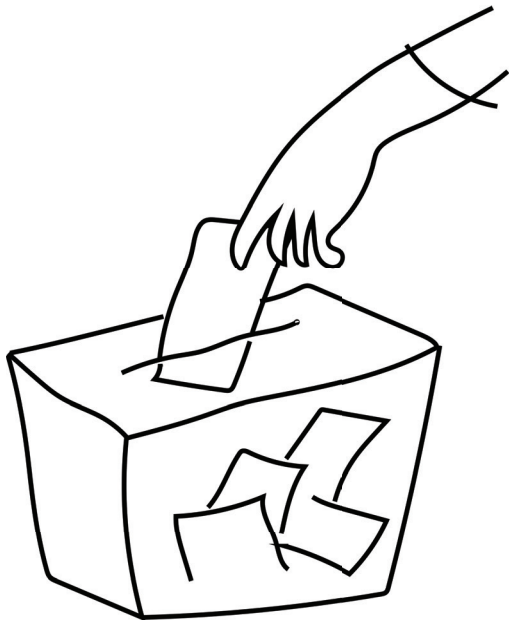
- *I jo!* - va exclamar l'Alberto.

- *Doncs jo també* - va intervenir la Maria.

En aquest moment, tots van mirar-se: hi havia quatre candidats per a dos llocs de representant i, per aquest motiu, calia fer alguna cosa. Llavors, el professor va dir:

- *Per què no feu una votació per escollir els vostres dos representants? És una responsabilitat important i seria ideal que qui traslladi les vostres demandes hagi sigut escollit, entre tots, de forma democràtica.*

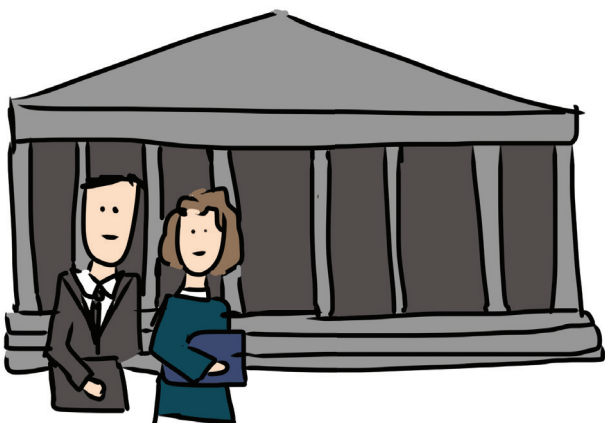
Tots van aplaudir la idea i, aquell matí mateix, hi van organitzar una votació en una urna, amb l'ajuda del professor. Dels quatre candidats, cada alumne podia escollir-ne dos, els noms dels quals haurien d'estar escrits en un paper que s'introdueix en una urna, com en qualsevol elecció.

Després del recompte, l'Almudena i l'Ivan van ser escollits com a representants i, de seguida, van començar a fer feina. Van parlar amb els companys i les companyes i van anotar en un quadern les necessitats que els comentaven sobre els parcs i els jardins de les zones on vivien, ja que al col·legi hi havia nens i nenes de tota la ciutat.

Van arribar a la conclusió que calia millorar 10 dels 22 parcs municipals. En alguns calia canviar el mobiliari, en d'altres calia ampliar les zones de joc i, en d'altres, calia obrir zones infantils noves.

A la reunió següent del Consell d'Infància de la Ciutat, l'Almudena i l'Ivan van prendre la paraula i van explicar al regidor responsable de parcs i a l'alcaldesa de la ciutat totes les propostes que havien recollit dels companys i de les companyes.

- Moltes gràcies, Almudena i Ivan. - va dir l'alcaldesa - Heu d'estar orgullosos del treball que heu fet. Sabíem que hi ha necessitats de millora, però no coneixíem la situació. Així que el Govern Municipal proposarà al proper ple un acord per a la millora i la renovació de les zones de joc infantil als parcs. Espero que, entre tots, tinguem cura dels nostres parcs i dels nostres jardins.

L'Almudena i l'Ivan van sentir-se útils: havien aconseguit, després d'un treball intens i amb la participació de tots els companys i les companyes, que l'Ajuntament es comprometés a millorar totes les zones de jocs dels parcs i dels jardins municipals.

Un any després, la majoria dels parcs tenien ja noves zones de joc. D'aquesta manera, la idea de l'Almudena va prendre força gràcies a la participació del conjunt de l'alumnat i, finalment, va fer-se realitat. Des d'aquell moment, l'Almudena, l'Ivan, l'Alberto, la Maria i la resta d'amics van poder gaudir zones de joc excel·lents a tots els parcs de la ciutat.

Què n'hem après?

En la història anterior, en la que l'Almudena i els seus companys i les seves companyes aconsegueixen millorar les zones de joc dels parcs de la ciutat, hem après diverses coses:

- És bo tenir cura del nostre entorn. Hem de ser conscients que, com en la història, els parcs i les instal·lacions públiques, així com les zones verdes, són de tots y que entre tots hem de contribuir a conservar-les i a millorar-les.
- Hem de **reclamar a les autoritats** quan trobem desperfectes o necessitats de millora a les instal·lacions públiques. Des del respecte i el civisme, sempre és bo traslladar les nostres necessitats als governs i a les administracions públiques.
- Hi ha **mecanismes de participació**. En el cas d'aquesta història, l'Almudena i l'Ivan traslladen les peticions a través del Consell d'Infància de la ciutat. Sempre cal analitzar quina és la millor manera per participar en la presa de decisions públiques.
- **La participació és de tots i de totes**. Com s'ha vist en la història, l'Almudena i l'Ivan són elegits per la resta de l'alumnat de la classe i, posteriorment, recullen totes les demandes que els han enviat per traslladar-les on correspon.
- **És recomanable participar-hi sempre**. La nostra veu ha de ser escoltada i, per això, hem de participar en la presa de decisions públiques.

Frases per a la participació

Aquesta activitat consisteix a completar una sèrie de frases relacionades amb la participació amb les paraules determinades exposades a continuació. Es durà a terme en parelles i després es treballarà amb la resta de la classe.

**ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS
COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR**

Existeix la _____ d'expressió quan diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer _____ en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un _____ entre els diversos grups socials per garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a _____ quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tenir _____ diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tenir-les en consideració per cobrir-les.

Perquè una democràcia funcioni, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la _____.

La nostra classe funciona com una _____: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els _____ de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble _____ és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguin els mateixos drets que la resta de la població.

Per complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un _____ fort per part de tots.

ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR

Existeix la **llibertat** d'expressió quan diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer **participa** en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un **acord** entre els diversos grups socials per garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a **votar** quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tenir **necessitats** diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tenir-les en consideració per complir-les.

Perquè una **democràcia** funcioni, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la **lleï**.

La nostra classe funciona com una **democràcia**: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els **drets** de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble **solidari** és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguin els mateixos drets que la resta de la població.

Per complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un **compromís** fort per part de tots.

Les meves necessitats, són les de tothom?

Aquesta activitat consisteix en un treball en grup per analitzar conèixer la importància que tenen les necessitats individuals, com ara les de la història de l'Almudena, amb la millora de les zones de joc, en relació amb les necessitats col·lectives d'un grup social.

Es pretén que l'alumnat distingeixi entre les necessitats del grup i les necessitats de la ciutat en general. Per dur-ho a terme, hauran de valorar quines altres necessitats poden sorgir a altres grups socials amb la finalitat de consensuar-ne el màxim possible les demandes.

En primer lloc, en el marc del grup, haurà de fer-se una pluja d'idees amb les necessitats principals que consideren els alumnes i les alumnes. Cadascú pot dir dues necessitats (per exemple, millora del transport públic i la conversió de carrers en zones de vianants per poder jugar-hi), que seran compartides en el grup i plasmades en un llistat. Per dur-ho a terme, s'empraran diverses cartolines en les que el docent anotarà les propostes de l'alumnat. Després, aquestes cartolines poden penjar-se a l'aula per fer un seguiment de les necessitats acordades.

Una vegada elaborat el llistat de les necessitats, el cos docent preguntarà si creuen que els pares i les mares compartirien aquestes necessitats o si en tindrien d'altres. Una vegada plantejades aquestes noves necessitats, i contrastades amb les elaborades per l'alumnat, hi tindrà lloc un debat en el qual es reflexioni sobre les diverses necessitats que podem trobar entre la ciutadania, explicant que la democràcia consisteix en un equilibri de totes i que cal respectar les de la resta.

S'hi poden plantejar diverses preguntes, com ara:

- Quines necessitats afecten un major nombre de persones?
- Quines són més característiques dels grups desfavorits?
- D'entre totes les necessitats comentades, quines són bàsiques per a la ciutadania?
- Quines necessitats serien prioritàries per millorar la qualitat de vida del teu barri?

Una vegada acabada l'activitat, el cos docent pot fer una reflexió final sobre la importància de la participació per a la millora de les necessitats de la ciutadania i la importància que té respectar els grups desfavorits al llarg d'aquest procés, així com les diverses opcions que hi defendrem.

Fem teatre per a la participació

Seguint amb la història de l'Almudena i dels seus amics, convidem a fer a l'aula una representació teatral de la història. Per dur-la a terme, s'hi pot seguir el guió de la història, però alhora també improvisar alguns diàlegs.

En concret, l'activitat s'hi centraria a repartir els personatges de la història entre l'alumnat perquè ells mateixos representin la història i siguin participants del procés de participació que s'hi inclou.

El mural de la participació

Una vegada treballada la història de l'Almudena i la seva actuació per a la millora dels parcs de la ciutat, s'hi proposa l'elaboració d'un mural amb paraules, dibuixos, etc., on apareguin les necessitats del centre escolar, per exemple. Poden ser qüestions d'organització del centre escolar, necessitats de col·lectius, demandes de les persones joves, etc.

Una vegada establertes les necessitats del centre escolar, es suggereix traslladar-les a les autoritats a través d'una visita coordinada pel professorat, amb la finalitat de fer que aquestes reclamacions siguin escoltades i resoltes.

SESSIÓ 3: TREBALLANT LA COL-LABORACIÓ

La **col·laboració** és el procés a través del qual els governs i les administracions públiques treballen conjuntament amb altres administracions públiques, i amb altres governs, amb el sector privat o amb la societat civil per a la definició de polítiques públiques i la millora dels serveis públics; en altres paraules, entenem la col·laboració com la generació de nous espais de trobada, diàleg i treball per afavorir la cocreació d'iniciatives i la coproducció de serveis. Cada vegada més, les administracions públiques i els governs interactuen i faciliten el desenvolupament de diverses xarxes d'actors que configuren el context de la **col·laboració**.

La **col·laboració** la podem trobar en diversos nivells de govern (local, regional i estatal) i configura un mecanisme a través del qual els governs legitimen les accions i les decisions, i fan responsable a la resta d'actores. En aquest cas, es presenta una història en la que l'Almudena i els seus amics plantegen un problema sobre el trànsit al voltant del centre escolar que es resol mitjançant la col·laboració de diversos actors i de certes Institucions.

Aquí es presenten alguns instruments i determinades metodologies per solucionar problemes socials, involucrant-hi no solament la ciutadania, servidors públics i administracions públiques, sinó també altres actors, com ara empreses, organitzacions del tercer sector, universitats o associacions. Per aquest motiu, és important destacar en la història les diverses funcions i aportacions que poden fer tots els actors per solucionar el problema plantejat.

L'Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit

Els alumnes i les alumnes del Col·legi Velázquez arriben a classe. Alguns ho fan amb el transport escolar; d'altres, amb transport públic; d'altres, acompanyats amb els seus familiars; i molts, caminant.

- Bon dia, Almudena.

- Bon dia, Ivan. Com estàs? – va preguntar l'Almudena mentre arribava corrent, creuant el carrer del col·legi.

- Molt bé. I tu, on vas a correueta?

- He hagut de creuar el carrer corrent perquè no hi ha cap pas de vianants ni ningú que controli la quantitat de cotxes que venen a deixar-nos de matí i a recollir-nos de vesprada a qui vivim més lluny. És un perill per a tothom.

Ambdós van dirigir-se al despatx de la Directora i li van comentar la situació del trànsit a la zona del col·legi. Hi havia poc espai per aparcar, no hi havia una zona habilitada per a autobusos, tampoc una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat... En definitiva, era un caos arribar tots els matins al col·legi.

- No sabem com solucionar això, Directora – va manifestar l'Almudena amb cara de resignació.

- Avia'm. Si nosaltres sols no podem fer-ho, demanarem la col·laboració d'altres persones afectades i que puguin aportar-hi solucions – va dir la Directora amb cara pensativa. – Ja ho tinc! Ho plantejaré a la propera reunió del Consell Escolar perquè s'hi impliquen els pares i les mares del col·legi, els representants de l'empresa de l'autobús escolar, el regidor de trànsit de l'Ajuntament, la Policia Local i... penseu que algú més pot aportar-hi alguna cosa?

- Nosaltres! – va exclamar l'Almudena.

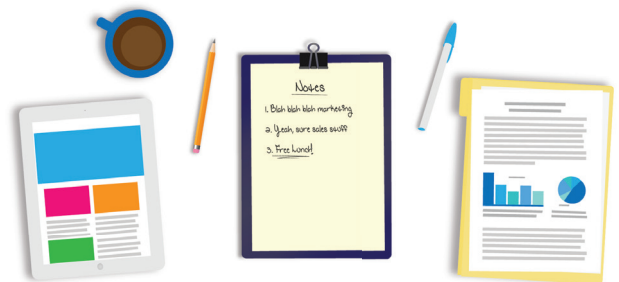
- Això és. Vosaltres també podeu aportar-hi idees. – va confirmar la Directora.

- Un moment. – va dir Ivan – Això és molt semblant a la feina que fa la meua mare a l'empresa on treballa. Ella s'encarrega d'organitzar un grup de persones implicades en un problema per trobar una solució entre tots. Moltes vegades l'escolto parlar d'un laboratori d'idees o d'alguna cosa semblant.

- Què bé, Ivan! – va exclamar la Directora-. Parlaré amb la teua mare per demanar-li que coordini aquest treball. Crearem el Laboratori Velázquez per a la millora del trànsit, un punt de trobada on tots aportarem solucions al problema.

- Sona molt bé! – va exclamar l'Almudena, tota emocionada.

- Va, posem-nos a fer feina – va concloure la Directora mentre sonava la campana per entrar a classe.

Era un projecte molt important per al col·legi: entre tots havien d'aportar solucions per a la millora del trànsit i la seguretat als carrers del voltant del col·legi. Al llarg dels dies, la Directora, amb

l'ajuda de la mare de l'Ivan, va convocar totes les persones i les organitzacions que podien tenir implicació amb el "Laboratori d'Idees del Col·legi Velázquez" per citar-les a la primera reunió, en la que es definirien els problemes detectats i es plantejarien possibles solucions.

Al llarg de diverses reunions i amb la col·laboració activa de totes les organitzacions i les persones convocades, va establir-se una sèrie de solucions, en les que tots es van implicar:

- L'Ajuntament col·locaria diversos passos de vianants elevats al llarg del carrer, fet que reduiria la velocitat dels cotxes i facilitaria l'encreuament del carrer als vianants.
- La Policia Local enviaria una patrulla de la unitat de trànsit, durant mitja hora, tant a l'entrada com a la sortida de les classes.
- L'empresa d'autobusos del transport escolar, juntament amb l'Ajuntament, habilitaria una zona d'aparcament d'autobusos al costat del col·legi i una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat.
- El col·legi implantaria una sèrie de cursos sobre educació vial per al conjunt de l'alumnat, per facilitar el coneixement de la seguretat vial.
- L'associació de mares i pares d'alumnes faria una campanya per fomentar l'ús de la bicicleta en comptes del cotxe, i el col·legi es comprometria a habilitar-hi una zona per aparcar bicicletes.

Què n'hem après?

En aquesta història s'ha tractat la **col·laboració**, un dels tres pilars del Govern Obert, juntament amb la transparència i la participació. Quines conclusions en podem extraure?

- Hi ha certes qüestions en la vida que no poden ser resoltes per nosaltres mateixos, sinó que **hi necessitem la col·laboració d'altres persones**. Que col·laborin amb tu o que tu col·laboris obrirà un espai d'enteniment i facilitarà l'assoliment dels teus objectius.
- **No hi ha una única solució als problemes**. Hi ha diverses maneres de veure'ls, d'expressar-los i de resoldre'ls o de minimitzar-los.
- **Treballar de forma conjunta**, a través de mecanismes com el Laboratori d'Idees que va crear-se al col·legi, facilita **la participació i l'acord**, a més d'una visió més àmplia sobre els problemes.
- La **col·laboració es pot aplicar a tots els àmbits** de la vida: al col·legi, als governs i a les administracions públiques, als grups d'amics, a la família, etc. Es tracta de compartir per millorar.

És positiu crear nous espais de trobada, diàleg i treball on participin totes les organitzacions i les persones afectades.

Les millores van arribar aviat, ja que els cotxes circulaven a una velocitat molt més reduïda; hi havia zones per poder estacionar i tots coneixien per on es podia creuar el carrer. A més, molts pares i moltes mares escolliren la bicicleta com a transport alternatiu al cotxe.

Després d'aquests bons resultats, el col·legi va decidir que el Laboratori començaria a ocupar-se d'altres molts problemes relacionats amb el col·legi, amb la col·laboració de tots els implicats.

En aquest cas, la col·laboració resulta fonamental per unir esforços i plantejar propostes i accions enfocades a resoldre problemes. Mitjançant aquesta actuació, l'Almudena i l'Ivan aconseguiren construir un col·legi col·laboratiu on tothom pot aportar-ne molt.

Juguem a l'aula: Tots som imprescindibles

▲ Objectius

- Participar de forma activa en el joc per reflexionar sobre els valors socials de la justícia i l'equitat.
- Identificar i reconèixer la importància dels diferents rols socials i la interacció de les persones per a una convivència sana.
- Descobrir les aportacions que poden fer a través de cada rol.

▲ Descripció

El cos docent ha d'organitzar l'alumnat, fent-lo seure en forma de cercle. Seguidament, es passaran una bossa/capsa amb papers i cadascú n'escollirà un. En aquests papers apareix escrit un ofici o una professió (Professor/a, Fuster/a, Dissenyador/a, Advocat/da, Científic/a, Conductor/a, Cuiner/a, Dentista, Actor o Actriu, Arquitecte/ta, Escombrador/a, Bibliotecari/ària, Bomber/a, Doctor/a, Electricista, Infermer/a, Estilista, Carter/a, Carnisser/a, Farmacèutic/a, Fotògraf/a, etc.).

Després, cada estudiant dirà en veu alta quin ofici o professó li correspon, amb la finalitat de conèixer quin paper té cadascú en la societat.

Posteriorment, el cos docent plantejarà un problema que afecti a la convivència.

Per exemple:

- Manca de cura dels parcs públics de la ciutat.
- Abandonament d'animals domèstics, com ara gossos i gats.
- Manca de carrils bici a la ciutat.
- Problemes d'accés a les instal·lacions de la biblioteca municipal.

Després del plantejament del problema, el cos docent demanarà a l'alumne o a l'alumna que consideri més proper al problema per la professió o l'ofici que representa que planteji com el podria solucionar. Per fer-ho, l'alumne o l'alumna ha d'explicar davant de la classe el seu plantejament de solució. Seguidament, hi haurà una ronda en la que cada estudiant, segons el rol que li correspongui, pugui aportar-hi una percepció, idees o una experiència per sumar a les solucions. Cal plantejar-hi la qüestió perquè l'alumnat comprovi que la solució al problema sempre serà millor si cadascun dels presents hi col·labora des de la seva posició.

El joc dels enigmes

Es tracta d'una dinàmica que serveix per indagar, per trobar la solució a un plantejament inicial no resolt, per descobrir el final d'una història a la qual falten parts en el relat, etc. Com si fossin detektius, els nois i les noies investiguen basant-se en les pistes proporcionades pel cos docent.

Entre tots, han de formular hipòtesis i fer preguntes al cos docent, que solament pot contestar amb un "sí" o amb un "no". No pot donar-los més informació i haurà de ser l'alumnat participant qui, mitjançant la col·laboració, obtingui la resposta a l'enigma plantejat.

Per exemple, un enigma podria ser el següent: "Entra un home a un bar. Demana un got d'aigua. El cambrer s'amaga darrere de la barra i hi apareix vestit de fantasma. L'home li dona les gràcies i marxa del bar." Què podria haver passat en aquesta història? La solució és que l'home que va entrar al bar tenia singlot, i el cambrer va ajudar-lo amb un bon esglai. Aquest tipus d'enigmes, tan simples però, alhora, tan complexos, necessiten la imaginació i la col·laboració de tothom per resoldre'ls i, per aquest motiu, la dinàmica resulta interessant per conèixer el mateix procés de col·laboració.

Marxem d'excursió

En aquest cas, la classe s'organitza en diversos grups petits d'entre 4 i 5 alumnes. Cada grup ha de decidir a quin lloc vol anar d'excursió de final de curs. Per dur-ho a terme, cada membre del grup haurà de dir on li agradaria anar i el grup, després d'un debat, elegirà una destinació. Posteriorment, hauran de proposar el mitjà de transport per arribar-hi, la data, els horaris de sortida i d'arribada, la necessitat de guies o acompanyants, les activitats que s'hi duran a terme, el cost i com aconseguir diners per reduir-ne el preu.

Una vegada consensuades les decisions, el portaveu de cada grup hi exposarà a la resta de la classe la decisió del seu grup. Seguidament, s'hi consensuarà una única proposta, mitjançant l'anàlisi i la col·laboració de tots els grups. D'aquesta manera, tots hi hauran fet aportacions per aconseguir un propòsit compartit.

RESUM

A través d'aquesta guia didàctica hem volgut endinsar **els estudiants d'Educació Primària en el món del Govern Obert**. Per fer-ho, s'hi han elaborat tres històries relacionades amb els tres pilars del Govern Obert: transparència, participació i col·laboració, així com una sèrie d'activitats per treballar-ne els conceptes, exposar-los i comprendre'ls de manera pràctica.

El **Govern Obert** és una filosofia, una nova forma de governar les nostres societats i entendre els governs i les administracions públiques, basada en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, amb la finalitat d'aprofitar el coneixement de la ciutadania per implicar-la en la millora de les nostres societats. És un viatge per etapes que requereix involucrar tota la societat, incloent-hi els nens i les nenes. Volem que, a partir d'ara, tu també et sumis a la comunitat del **Govern Obert**.

RÚBRICA D'AVUACIÓ

CATEGORIA	EXCEL·LENT	NOTABLE	APROVAT	INSUFICIENT
Lectura dels texts	Faig una lectura correcta del text, respectant-ne els signes de puntuació i l'entonació.	Faig una lectura correcta del text, encara que amb alguna errada puntual.	Faig una lectura acceptable i, encara que corregeixo les meves errades, les segueixo fent durant la lectura.	No faig una lectura correcta o no vull fer-la.
Comprensió dels texts	Comprenc perfectament la història i el símil per a la comprensió d'allò que significa per al Govern Obert.	Comprenc perfectament la història, encara que tinc algun dubte sobre els significat en relació amb el Govern Obert.	Comprenc part de la història i tinc nombrosos dubtes sobre els significat en relació amb el Govern Obert.	No comprenc la història ni entenc la relació amb el Govern Obert.
Participació en les activitats	Participo de forma activa en totes les activitats i tinc iniciativa per fer-ho.	Participo de forma activa en les activitats però per indicació del professor/de la professora.	Participo ocasionalment en les activitats quan m'ho sol·licita el professor/la professora.	No participo en les activitats com m'ho sol·licita el professor/la professora.
Qualitat de la participació	Les meves aportacions a les activitats són positives i responen de forma molt elevada als plantejaments de les activitats.	Les meves aportacions són positives i responen als plantejaments de les activitats.	La meva participació és limitada i, encara que és suficient, no respon a les expectatives plantejades en l'activitat.	Les meves aportacions no són rellevants per a l'activitat ni per als companys ni les companyes.
Comprensió dels conceptes	Comprenc els conceptes relacionats amb el Govern Obert i sé relacionar-los amb la meva vida diària.	Comprenc la majoria dels conceptes relacionats amb el Govern Obert i intueixo com relacionar-los amb la meva vida diària.	Entenc alguns conceptes plantejats, encara que no sé com relacionar-los amb la meva vida diària.	No entenc els conceptes plantejats i no sé com relacionar-los amb la meva vida diària.

CONEIX ELS VALORS DEL GOVERN OBERT AMB L'ALMUDENA I LA SEVA CLASSE

Guia didàctica per a
Educació Primària

- Quadern de l'alumne -

L'EXCURSIÓ DE L'ALMUDENA

L'Almudena té 10 anys i és alumna del Col·legi d'Educació Infantil i Primària Velázquez, en una ciutat de grandària mitjana situada a la costa espanyola. És una alumna molt treballadora i té una bona relació amb la resta de la classe.

Un dia, poc després de tornar de les vacances de Nadal, i després d'una època de pluges i molt de fred, l'Almudena va començar a sentir-se malament.

- *No em trobo bé, profe* – va dir a l'Adolfo, el professor.

- *Vine a trucar al teu pare perquè et dugui al metge i que et faci una revisió. Sembla que tens un bon constipat*– li va contestar.

L'Adolfo va trucar al seu pare per telèfon i li va dir la seva filla semblava tenir febre. Als pocs minuts, en Daniel, el pare de l'Almudena, ja estava al col·legi per recollir la seva filla.

- *Ja he demanat cita al metge, així que anem cap allà.*

Quan van arribar al centre de salut, el metge li va dir a l'Almudena que tenia un gran refredat, amb febre elevada, així que no podria anar al col·legi durant tota la setmana.

- *Em perdré totes les activitats de la setmana cultural*- va lamentar-se l'Almudena.

- *No t'amoïnis, filla, ja te n'informaran.*

Mentre l'Almudena estava malalta a casa, al col·legi s'encarregaven de preparar les activitats de la setmana cultural: jornades de convivència amb avis i àvies, concerts de música, exposicions fotogràfiques... i moltes activitats més.

El professor va dir a classe que el dilluns vinent anirien d'excursió a la capital de la seva comunitat autònoma per visitar el Palau de Govern, el Parlament Autonòmic i la Delegació del Govern d'Espanya, i que haurien de portar una autorització signada pels pares. Tots es van sorprendre i s'alegraren per l'excursió imprevista.

Va arribar el dilluns, el dia de l'excursió, i el pare de l'Almudena, com tots els dies, la va dur al col·legi. L'Almudena anava amb la motxilla, els llibres i l'esmorzar per reprendre les classes. Quan van arribar al col·legi, l'Almudena i el seu pare van veure molt de moviment, però no van sospitar res, així que s'hi van acomiadar.

- *Bon dia, Almudena. Quina alegria veure't de nou i que ja estiguis millor.*

- *Bon dia, profe. Per què hi ha tant de moviment al col·legi avui?* – va preguntar mentre veia com els seus companys i les seves companyes pujaven a un autobús-.

- *Marxem d'excursió a la capital. Tens l'autorització dels teus pares?*

- *Quina excursió? Jo no en sabia res!* – va comentar l'Almudena, tota sorpresa-.

- *Em sap greu, Almudena. Pensava que ho sabies. Marxem d'excursió i no pots venir si no tens l'autorització dels teus pares.*

L'Ivan, un company de l'Almudena, va escoltar la conversació i, quan va pujar a l'autobús, ho va contar a la resta. Als pocs minuts, van baixar-ne tots per parlar amb l'Adolfo.

- *No volem anar a l'excursió si no hi ve també l'Almudena* – va dir l'Ivan a l'Adolfo-. *Volem que l'Almudena hi vingui amb nosaltres. Per què no truques al seu pare perquè li signi l'autorització ara?*

- *M'alegro que em diguis això, Ivan. Teniu raó. El col·legi hauria d'haver publicat la informació sobre l'excursió a la pàgina web amb temps suficient. Està molt bé solidaritzar-se amb l'Almudena. Ara trucaré al seu pare per telèfon.*

Als pocs minuts, el pare de l'Almudena tornava al col·legi per signar l'autorització i l'autobús ja començava el camí rumb a la capital.

Una vegada estaven tots a l'autobús, el professor va demanar el micròfon i va dirigir-se a tot l'alumnat.

- Això que heu fet avui és molt important. Heu ajudat la vostra companya Almudena en una situació complicada, en la que podríem haver marxat d'excursió sense ella. Heu d'estar-ne orgullosos perquè, gràcies a la vostra acció, a partir d'ara el col·legi publicarà sempre tota la informació a la pàgina web i, a més, s'enviarà un correu electrònic a les famílies.

Una vegada van arribar a la destinació, l'Almudena i els companys i les companyes van conèixer com era el Palau de Govern, com funcionava el Parlament Autònic i quines funcions tenia la Delegació del Govern, les quals no coneixien fins a aquell moment.

L'Almudena i la classe havien sigut els responsables de les noves mesures de transparència que implementarà el col·legi en el futur. Eren els artífexs que el col·legi Velázquez comencés a avançar pel camí del Govern Obert, amb la transparència com a primera mesura.

Què n'hem après?

En la història de l'excursió de l'Almudena hem après que:

- L'Administració Pública, en aquest cas representada al col·legi Velázquez, té l'obligació de **proporcionar-nos** informació sobre la seva activitat. En cas que la informació no sigui pública, podem ser nosaltres mateixos els qui preguntem.
- La **transparència és un valor fonamental** per al bon funcionament de qualsevol col·legi, així com de qualsevol institució pública i dels sistemes democràtics.
- El nou **sistema d'informació** per als pares i a les mares a través d'internet és un aliat de la transparència. Com més s'hi innovi, més transparents seran les institucions.

Lletres per a la transparència

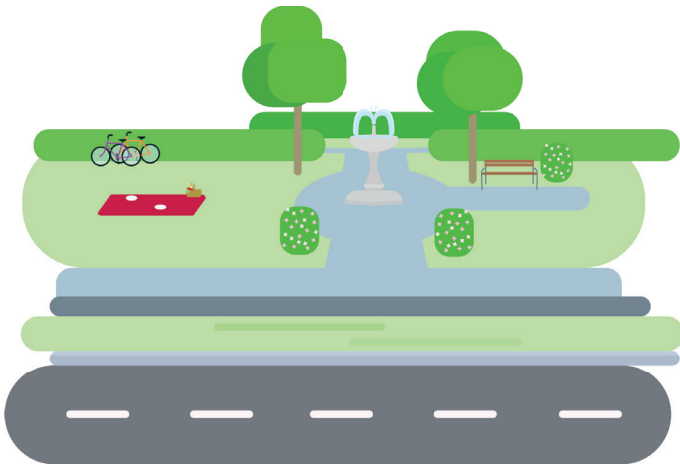
Et presentem aquesta sopa de lletres sobre la transparència. Hi hauràs que cercar les paraules següents, que estan associades als valors de la transparència.

RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT - CONFIANÇA INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

F	Y	T	R	A	N	S	P	A	R	E	N	C	I	A
R	I	T	E	O	T	E	P	S	E	R	L	E	U	F
A	R	P	A	R	T	I	C	I	P	A	C	I	O	N
E	G	A	T	P	H	U	A	N	Q	U	I	P	O	D
I	P	O	L	I	U	T	P	C	R	O	J	O	A	E
A	N	D	A	R	M	K	V	E	C	T	O	D	Z	L
E	T	N	E	C	I	V	I	R	E	C	R	T	E	A
B	L	A	O	N	L	P	U	I	R	E	C	O	U	R
E	M	G	H	V	D	E	L	D	V	T	E	S	Q	I
C	O	N	F	I	A	N	Z	A	C	R	R	O	N	D
R	B	C	E	P	D	C	C	D	H	E	R	B	A	O
E	R	A	M	O	S	B	I	V	A	P	I	L	R	E
A	O	E	I	U	Z	S	D	O	G	Ñ	L	I	F	U
B	L	U	F	H	I	A	I	C	N	E	L	A	V	I

L'ALMUDENA I ELS SEUS AMICS MILLOREN ELS PARCS

L'Almudena es dirigeix al col·legi, pensativa. Mentre va en l'autobús al col·legi, es fixa constantment en els parcs i els jardins de la ciutat on viu. S'adona que tots els parcs són espaiosos i tenen molta vegetació i zones en les quals es pot descansar, però solament hi ha un parc que disposa d'una bona zona de joc per als nens i les nenes.

Quan l'autobús arriba al col·legi, mentre esperen a entrar a classe, l'Ivan i la Maria xarren i apareix el tema de conversació entre els seus amics i les seves amigues:

- *Ahir vaig estar al parc de l'Oest amb el meu gosset Chopin. Les zones de joc estaven tancades per reparacions.* - Va dir l'Ivan mentre posava cara de resignació.

- *El parc del meu barri tampoc té una bona zona de jocs. La major part dels gronxadors estan fets malbé i no em deixen jugar-hi.* - Va exclamar la Maria, mentre treia de la motxilla els llibres per a la classe que començava.

- *Tinc una idea!* - va exclamar l'Almudena -. *He vist en el tauler d'anuncis del col·legi que l'Ajuntament té previst crear un Consell de la Infància.*

- *Un què?* - va preguntar l'Iván amb cara d'incredulitat.

- *Un Consell de la Infància. La meva mare m'ha explicat que és un grup de nens i de nenes que ens poden representar i demanar a les autoritats de l'Ajuntament que resolguin els nostres problemes.*

- *Deu n'hi do, Almudena! Ho saps tot!* - va dir la Maria entre rialles.

- *No, és que sóc una preguntaire, bromejar l'Almudena. Seria el lloc perfecte per comentar les necessitats que tenen els parcs de la ciutat i els problemes que tenim per poder jugar-hi. Cal millorar-los tots i ampliar-ne les zones de joc.*

- *Llavors, perquè no ens presentem al Consell de la Infància i ho solucionem?* - va dir l'Ivan totalment convençut.

L'Almudena va demanar permís al professor per parlar a classe sobre aquesta idea. Va comentar a la resta de la classe les necessitats que tenien els parcs i els jardins municipals i la possibilitat que tenien

de participar en el Consell de la Infància Municipal. Tots van estar d'acord a millorar les zones de joc.

- *Qui vol presentar-s'hi voluntari?* - Va preguntar el professor. *Pel nombre d'estudiants que sou, podeu tenir-ne dos representants.*

- *A mi m'agradaria presentar-m'hi, algú més s'hi anima?* - va preguntar l'Almudena.

- *Jo també vull* - va dir l'Ivan.

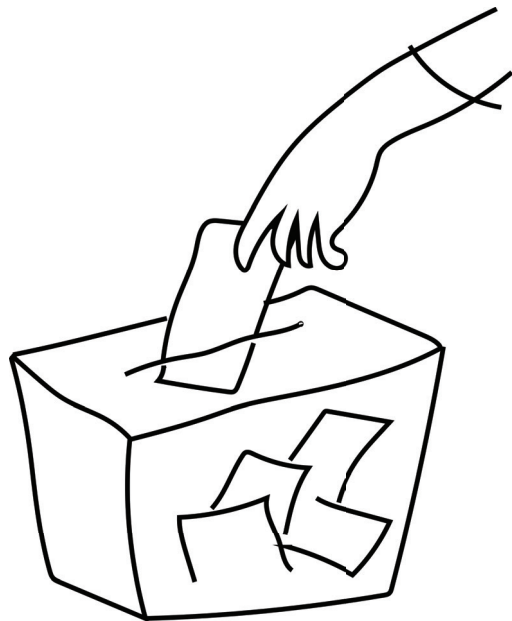
- *I jo!* - va exclamar l'Alberto.

- *Doncs jo també* - va intervenir la Maria.

En aquest moment, tots van mirar-se: hi havia quatre candidats per a dos llocs de representant, i per aquest motiu calia fer alguna cosa. Llavors, el professor va dir:

- *Per què no feu una votació per escollir els vostres dos representants? És una responsabilitat important i seria ideal que qui traslladi les vostres demandes hagi sigut escollit, entre tots, de forma democràtica.*

Tots van aplaudir la idea i, aquell matí mateix, hi van organitzar una votació en una urna, amb l'ajuda del professor. Dels quatre candidats, cada alumne podia escollir-ne dos, els noms dels quals haurien d'estar escrits en un paper que s'introdueix en una urna, com en qualsevol elecció.

Després del recompte, l'Almudena i l'Ivan van ser escollits com a representants i, de seguida, van començar a fer feina. Van parlar amb els companys i les companyes i van anotar en un quadern les necessitats que els comentaven sobre els parcs i els jardins de les zones on vivien, ja que al col·legi hi havia nens i nenes de tota la ciutat.

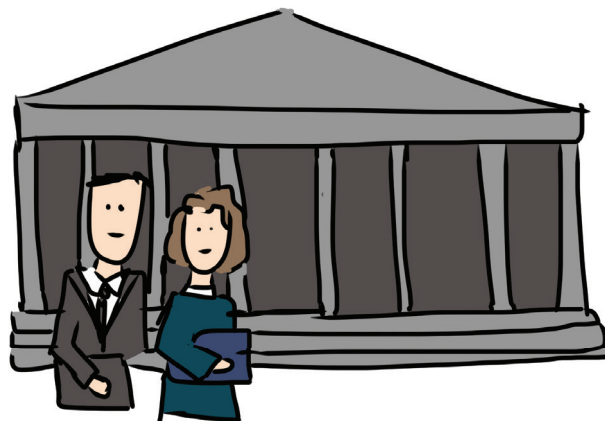
Van arribar a la conclusió que calia millorar 10 dels 22 parcs municipals. En alguns calia canviar el mobiliari, en d'altres calia ampliar les zones de joc i, en d'altres, calia obrir zones infantils noves.

A la reunió següent del Consell d'Infància de la Ciutat, l'Almudena i l'Ivan van prendre la paraula i van explicar al regidor responsable de parcs i a l'alcalde de la ciutat totes les propostes que havien recollit dels companys i de les companyes.

- Moltes gràcies, Almudena i Ivan. - va dir l'alcalde - Heu d'estar orgullosos del treball que heu fet. Sabíem que hi ha necessitats de millora, però no coneixíem la situació. Així que el Govern Municipal proposarà al proper ple un acord per a la millora i la renovació de les zones de joc infantil als parcs. Espero que, entre tots, tinguem cura dels nostres parcs i dels nostres jardins.

L'Almudena i l'Ivan van sentir-se útils: havien aconseguit, després d'un treball intens i amb la participació de tots els companys i les companyes, que l'Ajuntament es comprometés a millorar totes les zones de jocs dels parcs i dels jardins municipals.

Un any després, la majoria dels parcs tenien ja noves zones de joc. D'aquesta manera, la idea de l'Almudena va prendre força gràcies a la participació del conjunt de l'alumnat i, finalment, va fer-se realitat. Des d'aquell moment, l'Almudena, l'Ivan, l'Alberto, la Maria i la resta d'amics van poder gaudir zones de joc excel·lents a tots els parcs de la ciutat.

Què n'hem après?

En la història anterior, en la que l'Almudena i els seus companys i companyes aconsegueixen millorar les zones de joc dels parcs de la ciutat, hem après diverses coses:

- És bo tenir cura del nostre entorn. Hem de ser conscients que, com en la història, els parcs i les instal·lacions públiques, així com les zones verdes, són de tots y que entre tots hem de contribuir a conservar-les i a millorar-les.
- Hem de **reclamar a les autoritats** quan trobem desperfectes o necessitats de millora a les instal·lacions públiques. Des del respecte i el civisme, sempre és bo traslladar les nostres necessitats als governs i a les administracions públiques.
- Hi ha **mecanismes de participació**. En el cas d'aquesta història, l'Almudena i l'Ivan traslladen les peticions a través del Consell d'Infància de la ciutat. Sempre cal que analitzar quina és la millor manera per participar en la presa de decisions públiques.
- **La participació és de tots i de totes**. Como s'ha vist en la història, l'Almudena i l'Ivan són elegits per la resta de l'alumnat de la classe i, posteriorment, recullen totes les demandes que els han enviat per traslladar-les on correspon.
- És **recomanable participar-hi sempre**. La nostra veu ha de ser escoltada, i per això hem de participar en la presa de decisions públiques.

Frases per a la participació

Aquesta activitat consisteix a completar una sèrie de frases relacionades amb la participació amb les paraules determinades exposades a continuació. Es durà a terme en parelles i després es treballarà amb la resta de la classe.

ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR

Existeix la _____ d'expressió quan diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer _____ en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un _____ entre els diversos grups socials per garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a _____ quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tenir _____ diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tenir-les en consideració per complir-les.

Perquè una democràcia funcioni, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la _____.

La nostra classe funciona com una _____: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els _____ de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble _____ és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguin els mateixos drets que la resta de la població.

Per complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un _____ fort per part de tots.

L'ALMUDENA I ELS SEUS AMICS AJUDEN AMB EL TRÀNSIT

Els alumnes i les alumnes del Col·legi Velázquez arriben a classe. Alguns ho fan amb el transport escolar; d'altres, amb transport públic; d'altres, acompanyats amb els seus familiars; i molts, caminant.

- Bon dia, Almudena.

- Bon dia, Ivan. Com estàs? – va preguntar l'Almudena mentre arribava corrent, creuant el carrer del col·legi.

- Molt bé. I tu, on vas a correueta?

- He hagut de creuar el carrer corrent perquè no hi ha cap pas de vianants ni ningú que controli la quantitat de cotxes que venen a deixar-nos de matí i a recollir-nos de vesprada a qui vivim més lluny. És un perill per a tots creuar el carrer així. Preguntaré a la Directora del col·legi què podem fer per solucionar-ho.

- Molt bé, t'acompanyo. – va dir l'Ivan mentre seguia l'Almudena pel passadís.

Ambdós van dirigir-se al despatx de la Directora i li van comentar la situació del trànsit a la zona del col·legi. Hi havia poc espai per aparcar, no hi havia una zona habilitada per a autobusos, tampoc una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat... En definitiva, era un caos arribar tots els matins al col·legi.

- No sabem com solucionar això, Directora – va manifestar l'Almudena amb cara de resignació.

- Avia'm. Si nosaltres sols no podem fer-ho. Demanarem la col·laboració d'altres persones afectades i que puguin aportar-hi solucions – va dir la Directora amb cara pensativa. – Ja ho tinc! Ho plantejaré a la propera reunió del Consell Escolar perquè s'hi impliquen els pares i les mares del col·legi, els representants de l'empresa de l'autobús escolar, el regidor de trànsit de l'Ajuntament, la Policia Local i... penseu que algú més pot aportar-hi alguna cosa?

- Nosaltres! – va exclamar l'Almudena.

- Això és. Vosaltres també podeu aportar-hi idees. – va confirmar la Directora.

- Un moment. – va dir Ivan – Això és molt semblant a la feina que fa la meva mare a l'empresa on treballa. Ella s'encarrega d'or-

ganitzar un grup de persones implicades en un problema per trobar una solució entre tots. Moltes vegades l'escolto parlar d'un laboratori d'idees o d'alguna cosa semblant.

- Què bé, Ivan! – va exclamar la Directora –. Parlaré amb la teva mare per demanar-li que coordini aquest treball. Crearem el Laboratori Velázquez per a la millora del trànsit, un punt de trobada on tots aportarem solucions al problema.

- Sona molt bé! – va exclamar l'Almudena, tota emocionada.

- Vinga, posem-nos a fer feina – va concloure la Directora mentre sonava la campana per entrar a classe.

Era un projecte molt important per al col·legi: entre tots havien d'aportar solucions per a la millora del trànsit i la seguretat als carrers del voltant del col·legi. Al llarg dels dies, la Directora, amb l'ajuda de la mare d'Ivan, va convocar totes les persones i les organitzacions que podien tenir implicació amb el "Laboratori d'Idees del Col·legi Velázquez" per citar-les a la primera reunió, en la que es definirien els problemes detectats i es plantejarien possibles solucions.

Al llarg de diverses reunions i amb la col·laboració activa de totes les organitzacions i les persones convocades, va establir-se una sèrie de solucions, en les que tots es van implicar:

- L'Ajuntament col·locaria diversos passos de vianants elevats al llarg del carrer, fet que reduiria la velocitat dels cotxes i facilitaria l'encreuament del carrer als vianants.
- La Policia Local enviaria una patrulla de la unitat de trànsit, durant mitja hora, tant a l'entrada com a la sortida de les classes.
- L'empresa d'autobusos del transport escolar, juntament amb l'Ajuntament, habilitaria una zona d'aparcament d'autobusos al costat del col·legi i una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat.
- El col·legi implantaria una sèrie de cursos sobre educació vial per al conjunt de l'alumnat, per facilitar el coneixement de la seguretat vial.
- L'associació de mares i pares d'alumnes faria una campanya per fomentar l'ús de la bicicleta en comptes del cotxe, i el col·legi es comprometria a habilitar-hi una zona per aparcar bicicletes.

Les millores van arribar aviat, ja que els cotxes circulaven a una velocitat molt més reduïda; hi havia zones per poder estacionar i tots coneixien per on es podia creuar el carrer. A més, molts pares i moltes mares escolliren la bicicleta com a transport alternatiu al cotxe.

Després d'aquests bons resultats, el col·legi va decidir que el Laboratori començaria a ocupar-se d'altres molts problemes relacionats amb el col·legi, amb la col·laboració de tots els implicats.

En aquest cas, la col·laboració resulta fonamental per unir esforços i plantejar propostes i accions enfocades a resoldre problemes. Mitjançant aquesta actuació, l'Almudena i l'Ivan aconseguiren construir un col·legi col·laboratiu on tothom pot aportar-ne molt.

Què n'hem après?

En aquesta història s'ha tractat la **col·laboració**, un dels tres pilars del Govern Obert, juntament amb la transparència i la participació. Quines conclusions podem extraure-hi?

- Hi ha certes qüestions en la vida que no poden ser resoltes per nosaltres mateixos, sinó que **hi necessitem la col·laboració d'altres persones**. Que col·laborin amb tu o que tu col·laboris obrirà un espai d'enteniment i facilitarà l'assoliment dels teus objectius.
- **No hi ha una única solució als problemes**. Hi ha diverses maneres de veure'ls, d'expressar-los i de resoldre'ls o de minimitzar-los.
- **Treballar de forma conjunta**, a través de mecanismes com el Laboratori d'Idees que va crear-se al col·legi, facilita **la participació i l'acord**, a més d'una visió més àmplia sobre els problemes.
- La **col·laboració es pot aplicar a tots els àmbits** de la vida: al col·legi, als governs i a les administracions públiques, als grups d'amics, a la família, etc. Es tracta de compartir per millorar.

És positiu crear nous espais de trobada, diàleg i treball on participin totes les organitzacions i les persones afectades.

RESUM

A través d'aquesta guia hem volgut acostar **els estudiants d'Educació Primària al món del Govern Obert**. Per fer-ho, hem conegut les tres històries de l'Almudena, relacionades directament amb els tres pilars del Govern Obert: transparència, participació i col·laboració, així com una sèrie d'activitats per treballar-ne els conceptes, exposar-los i comprendre'ls de manera pràctica.

El **Govern Obert** és una nova forma de governar les nostres societats i entendre els governs i les administracions públiques, basada en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, amb la finalitat d'aprofitar el coneixement de la ciutadania per implicar-la en la millora de les nostres societats. És un viatge per etapes que requereix involucrar tota la societat, incloent-hi els nens i les nenes. Volem que, a partir d'ara, tu també et sumis a la comunitat del **Govern Obert**.

TÍTULO: GUIA DIDÀCTICA. GOVERN OBERT. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

“Este documento no es una traducción oficial. Aunque se ha procurado garantizar que esta versión corresponda a los textos originales, la única versión oficial es el texto en castellano disponible en el sitio web del INTEF y en el Portal de Transparencia de la Administración General del Estado”

Publicación incluida en el programa editorial del Ministerio de Política Territorial y Función Pública

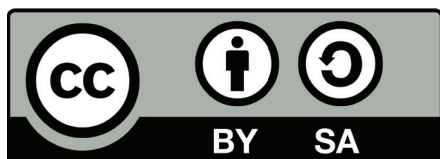
Edita:

© Ministerio de Política Territorial y Función Pública

Ministerio de Educación y Formación Profesional

NIPO: 277-19-007-7 En línea

NIPO: 847-19-026-4 En línea

Imprime:

Subdirección General de Recursos, Publicaciones y Documentación
Ministerio de Política Territorial y Función Pública

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

INSTITUTO NACIONAL DE TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL Y FUNCIÓN PÚBLICA